

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 13 kwietnia 2023 r.

Pozycja 83

POSTANOWIENIE

z dnia 10 stycznia 2023 r.

Sygn. akt Ts 108/21

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Zbigniew Jędrzejewski,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej W.Ł., działającej w imieniu własnym oraz niepełnoletnich dzieci: O.Ł. i R.Ł., o zbadanie zgodności:

art. 5 oraz art. 8 ust. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o państwowej kompensacie przysługującej ofiarom niektórych czynów zabronionych (Dz. U. z 2005 r. Nr 169, poz. 1415) w zakresie, w jakim „przyznają prawo do świadczenia kompensacyjnego dopiero po wykazaniu przez pokrzywdzonego przestępstwem bezskuteczności starań o uzyskanie przysługujących jej świadczeń od sprawcy lub sprawców czynu zabronionego, z tytułu ubezpieczenia lub ze środków pomocy społecznej, co prowadzi do pozbawienia pokrzywdzonych czynami zabronionymi prawa do ubiegania się o przysługującą im na podstawie przepisów tej ustawy kompensaty w przypadku, gdy postępowanie karne, a następnie ewentualne postępowanie cywilne oraz egzekucyjne wobec sprawcy lub sprawców czynu, niezbędne dla wykazania bezskuteczności starań ofiary o uzyskanie przysługujących jej świadczeń od sprawcy lub sprawców czynu zabronionego, toczy się dłużej niż wskazany w art. 8 ust. 5 ustawy (...) termin do złożenia wniosku o kompensatę (...)”, z art. 45 ust. 1 w związku z art. 77 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 9 kwietnia 2021 r. (data nadania) W.Ł. (dalej: skarżąca), działająca w imieniu własnym oraz niepełnoletnich dzieci: O.Ł. i R.Ł., reprezentowana przez pełnomocnika z wyboru, wystąpiła z żądaniem przytoczonym w komparycji niniejszego postanowienia na tle następującego stanu faktycznego.

Sąd Rejonowy w J. postanowieniem z 21 stycznia 2020 r. (sygn. akt [...]) oddalił wniosek skarżącej o przyznanie państwowej kompensaty, wskazując na upływ terminu do jego złożenia, określonego w art. 8 ust. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o państwowej kompensacie przysługującej ofiarom niektórych czynów zabronionych (Dz. U. z 2005 r. Nr 169,

poz. 1415; dalej: u.p.k.), a także brak wykazania i uzasadnienia wysokości zgłoszonego roszczenia. Złożona apelacja została oddalona postanowieniem Sądu Okręgowego w P. z 30 listopada 2020 r. (sygn. akt [...]). Sąd uznał, że wniosek o kompensatę został złożony w terminie, ale podkreślił, iż świadczenie kompensacyjne powinno znaleźć zastosowanie dopiero w przypadku bezskuteczności starań ofiary o uzyskanie przysługujących jej świadczeń z innych tytułów. Podniósł, że warunkiem przyznania kompensaty jest uprzednie rzeczywiste podjęcie przez osobę uprawnioną próby uzyskania naprawienia szkody w sposób wskazany w art. 5 u.p.k. – czego zaniechano w rozpatrywanej sprawie. Zdaniem sądu nie spełniono również innej przesłanki skutecznego dochodzenia kompensaty, jako że nie przedstawiono kompletnego materiału dowodowego na okoliczność zasadności zarówno przyznania kompensaty, jak i jej wysokości.

Zarządzeniem sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 11 maja 2022 r. (doręczonym 16 maja 2022 r.) skarżąca została wezwana do usunięcia braku formalnego przez uzasadnienie zarzutu niezgodności kwestionowanych przepisów ze wskazanymi w skardze konstytucyjnymi prawami lub wolnościami skarżących, z powołaniem argumentów lub dowodów na ich poparcie. Pismem z 23 maja 2022 r. (data nadania) skarżąca odniosła się do powyższego wezwania.

Zgodnie z wniesioną skargą zakwestionowane regulacje naruszają prawo dostępu do sądu, prawo do właściwej procedury i prawo do wyroku sądowego, wywodzone przez skarżącą z art. 45 i art. 77 ust. 2 Konstytucji.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK) skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. Służy ono wyeliminowaniu – już w początkowej fazie postępowania – spraw, które nie mogą być przedmiotem rozstrzygnięcia merytorycznego. Trybunał wydaje postanowienie o odmowie nadania skardze dalszego biegu, gdy nie spełnia ona określonych przez prawo wymagań lub jest oczywiście bezzasadna.

W związku z indywidualnym charakterem środka zaskarżenia, jakim jest skarga konstytucyjna, merytoryczne jej rozpoznanie warunkuje stwierdzenie, że skarżąca jest podmiotem określonych w skardze wolności lub praw o charakterze konstytucyjnym, orzeczenie sądu podjęte w jej sprawie rozstrzygnęło ostatecznie o tych wolnościach i prawach, a zaskarżone przepisy ustawy są podstawą postanowienia Sądu Okręgowego w P. z 30 listopada 2020 r. (sygn. akt [...]) i stanowią źródło naruszenia wskazanych praw skarżącej (zob. postanowienie TK z 19 października 2022 r. sygn. akt SK 59/19, OTK ZU A/2022, poz. 62 i powołane tam orzecznictwo).

Należy przypomnieć, że w postępowaniu przed sądami powszechnymi, z którego wynika skarga konstytucyjna, skarżąca nie uzyskała żądanej kompensaty, ponieważ nie przedstawiła dowodu wydatków i strat jakie poniosła, a ponadto nie podjęła próby uzyskania ich pokrycia od sprawcy czynu zabronionego. Sąd Okręgowy w uzasadnieniu powołanego wyżej orzeczenia zaznaczył, że warunkiem uzyskania kompensaty jest nie tyle samo poniesienie szkody, ale wykazanie, że szkoda ta nie mogła zostać naprawiona w żaden inny sposób.

Trybunał stwierdza, że w niniejszej sprawie nie zachodzi konieczny związek pomiędzy normatywną treścią zaskarżonych przepisów a naruszeniem konstytucyjnych praw skarżącej. Argumenty przedstawione w uzasadnieniu skargi w przeważającej mierze mają charakter hipotetyczny. Skoro bowiem skarżąca nie zainicjowała powództwa o odszkodowanie przeciw sprawcy czynu zabronionego, twierdzenia o jego nieskuteczności i zbyt

krótkim terminie do złożenia wniosku o uzyskanie kompensaty należy uznać za sformułowania dotyczące jedynie potencjalnego naruszenia jej praw.

Okoliczności wskazane powyżej przesądają o niedopuszczalności przekazania skargi do merytorycznej kontroli. Zgodnie bowiem z orzecznictwem konstytucyjnym, rozpatrywanie tego rodzaju skarg wykracza poza granicę kompetencji Trybunału Konstytucyjnego (zob. postanowienie TK z 13 stycznia 2015 r., sygn. SK 17/13, OTK ZU nr 1/A/2015, poz. 5; 8 lipca 2015 r., sygn. SK 4/14, OTK ZU nr 7/A/2015, poz. 104).

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p.TK skarżącej przysługuje prawo wniesienia zażalenia na powyższe postanowienie w terminie 7 dni od daty jego doręczenia.